

Kursbeskrivelse

Trinn 1: Jeg er beredt

Trinn 1: Jeg er beredt gir deltakerne en innføring i speidingens idé og verdigrunnlag, bruk av speidermetoden og hvordan de planlegger gode og trygge speidermøter og -aktiviteter. Utgangspunkt for planleggingen er speiderprogrammet.

Videre blir deltakerne kjent med hvilke forventninger det er til dem som speiderledere, hvilke muligheter de har i Norges speiderforbund, og de vil få verktøy og kunnskap om det å være et godt forbilde og en trygg speiderleder.

Overordnet mål

Deltakerne skal etter endt kurs ha grunnleggende kompetanse, kunnskap og ferdigheter for å kunne planlegge og gjennomføre gode speidermøter- og turer for speidere.

For hver av kursets fire moduler er det beskrevet flere konkrete mål. De oppsummerer mer detaljert hva deltakerne skal lære gjennom kurset.

Struktur og kursform

Kurset er det første i grunntreningen. Det består av de fire modulene **Speiding og ledelse**, **Speiderprogram og speiderfriluftsliv**, **Planlegging av speideraktiviteter** og **Trygge speideraktiviteter**.

Kursstaben utarbeider i fellesskap en plan for hvordan kurset skal gjennomføres. Planen tar for seg hvordan målene skal nås gjennom valg av aktiviteter, valg av metode, tidsbruk og ansvarsfordeling.

Kurset kan gjennomføres på mange ulike måter, for eksempel som helgekurs, en rekke kveldskurs eller dagskurs. Det er kun fantasien som setter grenser, men summen av gjennomføringen skal ta for seg alle målene i hver modul. Modulene er kun en logisk gruppering av kursmålene og det er mulig å omrokere på målene for å tilpasse til den ønskede gjennomføringsmåten.

Innholdet i hver modul skal vektlegges likt. Kurset har en estimert varighet på 14 timer.

Kveldskurs/dagskurs

Kurset kan gjennomføres oppdelt over flere kvelder eller dager, noe som gjør det tilgjengelig for de som ikke kan sette av en hel helg til kurs. Det gir også en mulighet for at deltakerne

får en refleksjonsperiode mellom kursdagene og at denne kan brukes som en aktiv del av kurset.

En ulempe med denne varianten er at man risikerer at noen ikke får deltatt hver gang, og dermed ikke får fullført kurset. Det vil også kreve mer av ledertrenerne for at deltakerne skal kunne se helheten i kurset.

Helgekurs

Ved å gjennomføre som helgekurs sikrer man at alle deltakerne er til stede. Når man tilbringer lengre tid sammen vil det som oftest også dukke opp situasjoner som man ikke hadde planlagt for, og som man kan bruke aktivt i kurset. Gjennomføring over en helg vil også gjøre det enklere å bruke speidermetoden og synliggjøre denne som en helhet i kurset.

Det er fordeler og ulemper med enhver variant, men det er mulig å få til gode gjennomføringer så lenge staben planlegger godt. Helgekurs er likevel å anbefale som gjennomføringsmåte.

Forslag til gjennomføring

Det er laget forslag til hvordan kurset kan gjennomføres, både som kveldskurs og helgekurs. Disse ligger på speiding.no.

Kursstab

Kursleder må være godkjent ledertrener i Norges speiderforbund. Veilederne skal ha fullført grunntrainingen og bør ha variert kompetanse og bakgrunn. Det er en fordel om flere av veilederne har vært veileder på Trinn 1 tidligere. Antall veiledere avhenger av antall deltakere, men det er god erfaring med å ha to veiledere som utfyller hverandre i hver patrulje.

Det er viktig at kursleder er bevisst veiledernes utvikling gjennom planleggingen og gjennomføringen av kurset. I planleggingen må veilederne arbeide for en felles forståelse for kursets mål, innhold og arbeidsform. Kursleder må sikre seg at veilederne har god nok forståelse for kursets innhold og de ulike begrepene innenfor ledelse, slik at de kan formidle disse til deltakerne.

Det er viktig at de som har ansvar for de forskjellige delene av kurset har god kunnskap om og erfaring fra det faglige innholdet i sin del av kurset.

Det er en fordel om temaene i speiderprogram og speiderfriluftsliv holdes av en person som kjenner speiderprogrammet godt og bruker det aktivt. Om denne personen ikke er ledertrener, skal det finnes en faglig ansvarlig som følger opp og som er godkjent ledertrener i Norges speiderforbund.

Deltakere

Deltakerne skal ha gjennomført **Lederstart** og bør friske opp innholdet i heftet "Velkommen som leder" før de kommer på kurset.

Evaluering av deltakerne

Deltakerne bør få løpende muntlige tilbakemeldinger og innspill underveis i kurset. Sluttvurdering bør gis i en personlig samtale med hver enkelt deltaker. Deltakerne kan også få en skriftlig tilbakemelding som kan hjelpe dem med videreutvikling.

Deltakerne vurderes ut fra følgende punkter:

- Målene i hver modul
- Kjennskap til nyttige metoder og verktøy
- Formidlings- og inspirasjonsevne

Deltakerne skal også oppfordres til selv å gjøre seg opp en mening om sine styrker og forbedringsmuligheter som speiderleder.

Til gjennomføringen av kurset

Deltakerne gjøres kjent med hovedinnholdet og målene med kurset i forkant av kursstart, slik at de selv kan ta ansvar for egenutvikling og stille spørsmål om det er noe de lurer på. I løpet av kurset bør deltakerne få tid til å reflektere over egen læring og erfaringer.

Notatboka er et godt arbeidsredskap på dette kurset. Her kan deltakerne notere idéer, skrive analyser, gjøre refleksjoner, sette opp avtaler og skrive inn inspirerende ord. På denne måten blir notatboka til en tips- og minnebok fra kurset til senere bruk. Samtidig er blyant og notatbok like godt egnet til å bruke både inne og ute.

Fysiske rammer

Kurset kan holdes både inne og ute. Stedet bør inspirere til uformelt samvær (leirbålplass, peisestue e.l.). Speiderhytter og forbundets leirsteder passer godt til dette. Friluftsliv som ramme velges når det er mulig. Å være ute gir mange muligheter og naturen styrker fellesskapet. Uavhengig av hvor kurset gjennomføres er det viktig å legge opp til variasjon i gjennomføringen: vekselvis ute og inne, i ro og i bevegelse.

Speidermetoden

Speidermetoden brukes aktivt gjennom hele kurset. I Trinn 1 har man et ekstra fokus på de tre delene

- learning by doing
- friluftsliv
- symbolikk, rammer og lek

For å bevisstgjøre deltakerne på viktigheten av å bruke patruljesystemet og veiledning som metode, må de selv oppleve dette gjennom deltakelse på kurset.

Ledelsesmodeller

Veilederne bør bevisst bruke følgende modeller og gjøre deltakerne kjent med deres betydning:

Fotsporet

Måken

Bestemors lov

Gjennom hele kurset skal deltakerne utfordres på å vurdere hvordan de ulike temaene kan formidles i egen enhet:

Hvor?	Vurdering av hvor formidlingen av tema bør gjennomføres for at speiderne skal lære best mulig.
Hva?	Vurdering av hvilke deler temaet består av.
Hvordan?	Valg av ramme og formidlingsmåte (instruksjon, veiledning, oppgaveløsning mv.)
Når?	Temaets plassering i progresjonen i enheten.
Hvorfor?	Forankring av hvert av spørsmålene i denne tabellen i speiderprogrammet.
Hvem?	Bruke ressursene i enheten (ledere, speidere og foreldre).

Mye av læringen i kurset skal skje gjennom bevisst bruk av situasjoner man treffer på eller skaper underveis. Deltakerne må gjennom disse eksemplene lære seg at de kan formidle ting uten å instruere. Flere temaer bør også tas opp til diskusjon, da dette vil stimulere til refleksjon og bevisstgjøring av deltakerne. Hvert emne bør oppsummeres, for eksempel ved at alle deltar i en erfaringsdeling.

ALLTID BEREDT

Noen små huskereglar til staben:

- Alle deltakerne må føle seg velkomne på kurset. Det er viktig at deltakerne blir godt mottatt og føler seg verdifulle for kurset fra første stund. Overlat ingen til seg selv mens man venter på resten av deltakerne.
- Ha alltid minst en person som velkomstkomité.
- Gi gjerne deltakerne noe å spise og litt å drikke (kjeks, kaffe el.) mens de venter.
- Presenter alltid deg selv når du møter nye deltakere, selv om du skal ha en mer offisiell presentasjon senere (bruk gjerne navnelapper).
- **Husk: «Du får aldri en ny sjanse til å gjøre et godt førsteinntrykk».**

Nyttig litteratur og hjelpemidler

- Ledelse i Norges speiderforbund
- Velkommen som leder
- Lederveiledning: Planlegging
- Lederveiledning: Speiderprogrammet
- Lederveiledning: Speidermetoden
- Sikkerhet på tur
- Huskekort
- Speiderbasen
- www.speiding.no

Modul 1: Speiding og ledelse (3,5 timer)

Speiding og ledelse skal lære deltakerne om hvilke forventninger det er til dem som speiderledere og hvilke muligheter de har i Norges speiderforbund. Modulen skal gi deltakerne en innføring i speidingens idé og verdigrunnlag og speidermetoden.

Denne modulen skal også gi deltakerne verktøy og kunnskap om det å være et godt forbilde og en trygg speiderleder.

Til gjennomføringen av modulen

Bruk gjerne **Lederstart** som utgangspunkt for modulen. Deltakerne skal ha gjennomført Lederstart så det som det bør fokuseres på er refleksjoner rundt speidingens idé og verdigrunnlag, ikke nødvendigvis en ny gjennomgang av dem.

Modulen kan med fordel legges opp med gruppediskusjoner blant deltakerne. Ta et tema om gangen med gruppediskusjon og oppsummering i plenum.

Modulen består av de tre emnene **Speidingens idé og verdigrunnlag**, **Å være speiderleder** og **Speidermetoden 1**. Mål for emnene og hva de innebærer er beskrevet i tabellene under.

T1M1-1 // Speidingens idé og verdigrunnlag	
Mål	
Deltakerne skal	<ul style="list-style-type: none">○ få forståelse for formålet med speidingens idé og verdigrunnlag.
Hva	
	<ul style="list-style-type: none">- Speidingens idé og verdigrunnlag (repetisjon fra introkurset) med refleksjoner rundt temaet.

T1M1-2 // Å være speiderleder

Mål

Deltakerne skal

- få forståelse for speiderlederens forpliktelser og muligheter i Norges speiderforbund
- få forståelse for hva som kreves av ledere i deres forhold til speidere

Hva

- Speiderlederens muligheter og forpliktelser (ledertrening/kurs, handle i tråd med verdigrunnlaget, bruke speidermetoden)
- Å være i dialog med barn og unge
- Å være et forbilde

T1M1-3 // Speidermetoden 1

Mål

Deltakerne skal

- få kjennskap til speidermetoden og bli bevisste på hvordan speidermetoden kan brukes som et verktøy i speiderarbeidet
- få nok kunnskap om følgende elementer i speidermetoden til å kunne bruke dem aktivt i speiderarbeidet:
 - Learning by doing
 - Friluftsliv
 - Symbolikk, rammer og lek

Hva

- Kort innføring i speidermetoden.
- Grundigere innføring i Learning by doing, Friluftsliv og Symbolikk, rammer og lek

Modul 2: Speiderprogram og speiderfriluftsliv (3,5 timer)

Speiderprogram og speiderfriluftsliv skal gi deltakerne en grundig innføring i hvordan speiderprogrammet er bygd opp og hvorfor vi har et speiderprogram.

I tillegg skal deltakerne lære hvordan friluftsliv brukes som ramme og arbeidsmetode i Norges speiderprogram og hvilke prinsipper som gjelder for speiderturer.

Til gjennomføringen av modulen

For at deltakerne skal få en god innføring og en god forståelse av speiderprogrammet bør elementene gjennomgås grundig. Her er det viktig å fokusere på praktisk gjennomføring med diskusjoner der dette faller naturlig.

Modulen består av de to emnene **Speiderprogrammet 1** og **Friluftsliv i speiderarbeidet**. Mål for emnene og hva de innebærer er beskrevet i tabellene under.

T1M2-1 // Speiderprogrammet 1
Mål
Deltakerne skal
<ul style="list-style-type: none">○ få forståelse for hvorfor og hvordan vi bruker speiderprogrammet.
Hva
<ul style="list-style-type: none">○ Bakgrunnen for speiderprogrammet – utvikling av hele mennesket.○ Helheten i speiderprogrammet – mål, metoder og aktiviteter/programmelementene.○ Treet som viser hva, hvordan og hvorfor i speiderprogrammet.○ Programområdene.○ Gjennomgang av alle programmelementene med muligheter og utfordringer knyttet til dem.

T1M2-2 // Friluftsliv i speiderarbeidet

Mål

Deltakerne skal

- lære hvordan og hvorfor friluftsliv brukes som ramme og arbeidsmetode i speiderarbeidet
- få kjennskap til hvilke retningslinjer og prinsipper som gjelder for turer i regi av Norges speiderforbund
- bli kjent med hvilke friluftslivsferdigheter en har bruk for som leder for ulike speideraktiviteter, og hvor en kan finne denne kompetansen

Hva

- Bruk av friluftsliv som ramme og arbeidsmetode.
- Prinsipper for speiderturer. (Tur etter evne, sammen på tur, erfaringsbasert læring, respekt for naturen og sporløs ferdsel.)
- Aktuelle friluftslivsferdigheter og hvor en skaffe seg disse (kurstilbud, bruke andre som ressurspersoner).

Modul 3: Planlegging av speideraktiviteter (3,5 timer)

Planlegging av speideraktiviteter skal lære deltakerne hvordan de kan planlegge gode speidermøter med utgangspunkt i speiderprogrammet.

Denne modulen skal også gi dem gode verktøy som de kan bruke i planleggingen av speiderarbeidet.

Til gjennomføringen av modulen

Denne modulen skal være praktisk og gi kursdeltakere konkrete verktøy til å kunne planlegge speideraktiviteter, med et speidermøte som eksempel. Det er ønskelig å legge til en praktisk øvelse i denne modulen, samt diskusjon der det faller naturlig.

Modulen består av emnet **Planlegging av speideraktiviteter**. Mål for emnet og hva det innebærer er beskrevet i tabellen under.

T1M3-1 // Planlegging av speideraktiviteter	
Mål	
Deltakerne skal	<ul style="list-style-type: none">○ lære å planlegge gode speidermøter med utgangspunkt i speiderprogrammet.○ få praktisk erfaring med møteplanlegging med utgangspunkt i speiderprogrammet.○ bli bevisst på bruk av tilgjengelige programrelaterte hjelpemidler, foreldreressurser og andre ressurser som kan brukes i speiderarbeidet.
Hva	<ul style="list-style-type: none">○ Programrelaterte planleggingsverktøy (Speiderbasen, loggbøker, programplakatene, lederveiledningene mv.)○ Hvordan lage en møteplan○ Oppbygging av et speidermøte○ Møteplanlegging med utgangspunkt i 3x3-modellen (denne modellen finnes i lederveiledningen om planlegging).○ Plan B: Hva hvis alt ikke går som planlagt?○ Hvor finner man informasjonen og hjelpen man måtte trenge (støtte fra krets, andre ledere, forbundskontor)?○ Foreldre som ressurspersoner○ Praktisk øvelse i møteplanlegging.

Modul 4: Trygge speideraktiviteter (3,5 timer)

Trygge speideraktiviteter vil gi deg kompetanse og verktøy til å kunne planlegge trygge og sikre speideraktiviteter- og turer, slik at alle speidere føler seg trygge og inkludert i speideren.

Til gjennomføringen av modulen

Denne modulen skal være praktisk og gi kursdeltakere konkrete verktøy til å kunne planlegge speideraktiviteter, med et speidermøte som eksempel. Det er ønskelig å legge til en praktisk øvelse i denne modulen, samt diskusjon der det faller naturlig.

Modulen består av de to emnene **Trygg speiding** og **Trygge turer**. Mål for emnene og hva de innebærer er beskrevet i tabellene under.

T1M4-1 // Trygg speiding
Mål
Deltakerne skal
<ul style="list-style-type: none">○ få konkret kunnskap og verktøy for å kunne planlegge trygge og sikre speideraktiviteter, med speidingens prinsipper i bakhodet○ få kjennskap til hvordan forebygge og håndtere uønskede hendelser og atferd
Hva
<ul style="list-style-type: none">○ Hvordan man skaper trygge arenaer.<ul style="list-style-type: none">○ Trygge voksne, trygge og gode speideraktiviteter mv.○ Hvilke retningslinjer gjelder for aktiviteter i regi av Norges speiderforbund?<ul style="list-style-type: none">○ Politiattest for ledere, jobbe etter speidermetode og speiderprogram mv.○ Hvordan forebygge uønsket oppførsel og hendelser, og hva en gjør hvis dette oppstår.

ALLTID BEREDT

T1M4-2 // Trygge turer

Mål

Deltakerne skal

- få konkret kunnskap og verktøy for å kunne planlegge trygge og sikre speiderturer, med speidingens prinsipper i bakhodet

Hva

- Hvilke retningslinjer gjelder for turer i regi av Norges speiderforbund?
- Sikkerhet på tur-heftet.
- Turplanlegging ved hjelp av 3x3-modellen.
- Beredskapsplan for tur. (Hjemmeleder, uteleder mv.)
- Risikoanalyse.